

Aan de leden van de Algemene Commissie
voor Wonen en Rijksdienst van de Tweede
Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Kenmerk: FO16-060-5.1.b

Amersfoort, 1 juli 2016

Betreft: Algemeen Overleg Huisvesting Doelgroepen op 5 juli 2016

Geachte leden,

Op 5 juli 2016 spreekt u met minister Blok over de huisvesting van doelgroepen. In deze brief willen Federatie Opvang, RIBW Alliantie, GGZ Nederland en VGN, reageren op een drietal punten, namelijk de wachttijden in de sociale huursector, het rapport van het aanjaagteam langer zelfstandig wonen en het vervolg op het Actieplan Studentenhuisvesting.

Wachttijden

Daar waar het wacht- en zoektijden betreft, geeft minister Blok in zijn brief van 24 mei jl. aan, dat deze aanvaardbaar zijn en regionaal zeer divers. Vanuit de vrouwenopvang, maatschappelijke opvang, beschermd wonen GGZ en LVG hebben wij herhaaldelijk aangegeven, dat de wachttijden lang zijn en/of dat woningen helemaal niet beschikbaar zijn voor doorstroom en/of uitstroom. Wachttijden blijken bovendien vaak pas in te gaan, wanneer een cliënt die zou kunnen uitstromen, aan bijkomende eisen heeft voldaan, zoals de eis dat de financiën op orde zijn. Dit betekent dat wachttijden voor de uitstroom uit opvang en beschermd wonen, ook voor mensen met een beperking, sterk kunnen oplopen waardoor mensen jarenlang op een plek blijven zitten die niet meer past bij hun situatie. In de maatschappelijke opvang betekent dit, dat mensen op matrassen in de hal van een opvang moeten slapen bij gebrek aan plaats. Ook slapen meer mensen buiten op straat omdat er in de nachtopvang geen plaats meer is. Onlangs nog ontvingen we bericht van een moeder van twee kleine kinderen die in een kelderbox van een flat woont omdat er geen sociale huurwoning beschikbaar is. Wij vinden dat niet aanvaardbaar.

Wij vragen ons af welke concrete stappen de minister gaat zetten om de woningnood aan de onderkant van de woningmarkt aan te pakken en zo dakloosheid te voorkomen?

Rapport Aanjaagteam Langer Zelfstandig Thuis Wonen

In zijn brief van 23 mei jl. heeft de minister een reactie gegeven op het eindrapport van het Aanjaagteam Langer Zelfstandig wonen. Drie zaken noemt de minister als hoofdpunten: de bewustwording bij burgers die nog niet van hun eigen verantwoordelijkheid zijn doordrongen, de regierol van de gemeenten en het vastgoedvraagstuk.

De Federatie Opvang, GGZ Nederland, RIBW Alliantie en VGN, verbazen zich over het feit dat de opvatting heerst, dat zelfredzaamheid door goede communicatie en bewustwording gerealiseerd kan worden. Veel van onze cliënten zijn vanwege blijvende beperkingen niet volledig in staat als

zelfredzame burger te handelen. Dat geldt evenzeer voor een deel van de ouderen. Hoewel in onze instellingen zoveel mogelijk uitstroom en zelfstandigheid (eigen kracht) wordt nagestreefd voor cliënten, hebben zij – soms zelfs blijvende – ondersteuning nodig.

Dakloosheid neemt toe en verwarde personen vormen een probleem. LVG problematiek is vaak aan de orde. Langduriger begeleiding – die eerder mogelijk was binnen de AWBZ – voorkomt uitval en terugval en is van groot belang voor onze cliënten. Een Toolkit van een gemeente is hierop geen adequaat antwoord.

De regierol van de gemeenten – de tweede hoofdpoging – blijkt nog niet afdoende te worden ingevuld. Dat betekent dat lokaal een aantal zaken voor burgers niet goed geregeld wordt. Naast deze constatering, wijzen wij erop dat juist de decentrale aanpak leidt tot situaties waarin kwetsbare burgers extra barrières zien opdoemen. Een belangrijk probleem vormt bijvoorbeeld de regiobinding: hierdoor kan iemand niet van de ene gemeente naar de andere gemeente verhuizen, of wordt niet opgevangen bij dakloosheid. Gemeenten weigeren mensen die niet kunnen aantonen uit de eigen regio afkomstig te zijn. Deze weigering is in strijd met de Wmo die voor beschermd wonen en opvang landelijke toegang heeft vastgelegd.

Wij vragen ons af wat minister Blok gaat doen om het hanteren van regiobinding ongedaan te maken?

Als derde hoofdpoging noemt de minister het vastgoedvraagstuk. De minister schrijft dat met name woningcorporaties de taak hebben zorg te dragen voor voldoende geschikte woningen voor diverse doelgroepen. Daarbij geeft hij aan dat goed inzicht in de behoeften van verschillende doelgroepen noodzakelijk is, zodat corporaties op deze vraag kunnen inspelen. Vanuit de Federatie Opvang, GGZ Nederland, VGN en de RIBW Alliantie werd al herhaaldelijk gewezen op de noodzaak voor een gedegen studie naar behoeften en aanbod aan woningen lokaal en regionaal. Dit op basis van een format waardoor ook benchmarking tussen gemeenten onderling mogelijk zou worden.

In zijn brief van 27 juni jl. stelt minister Blok dat hij – met het aanjaagteam – van mening is dat het aantal beschikbare en geschikte woningen voornamelijk tot stand komt door goede afspraken tussen gemeenten, huurders en woningcorporaties. De minister verwacht van gemeenten, woningcorporaties en huurders, dat zij afspraken maken over voldoende beschikbare capaciteit. Hierbij willen we twee opmerkingen maken:

- een goede samenwerking, goede afspraken tussen partijen betekent niet meteen dat het knellende woningtekort daarmee wordt opgelost;
- vaak ontbreekt een goede analyse van de behoefte aan woningen, in relatie tot de beschikbare woningen in kwantiteit en kwaliteit.

Het onderzoek van Platform 31, dat opnieuw door de minister wordt genoemd in zijn brief van 27 juni jl., is weliswaar waardevol, maar dekt niet de vraag die we vanuit onze branches willen onderzoeken. Federatie Opvang neemt deel aan de begeleidingscommissie en heeft hierin ook aangedrongen op verbreding en afstemming met de betreffende sectoren. In een goede analyse zal ook leegstand in de GGZ-instellingen kunnen worden meegenomen. We hebben begrepen, dat in het ondersteuningsprogramma van de VNG, dat wordt ingezet rondom het thema langer zelfstandig wonen, wederom door Platform 31 een onderzoek zal worden verricht. Ons is niet bekend welke onderzoeksvraag hier wordt voorgelegd.

Wij vragen ons af of de minister zorg kan dragen voor een goede analyse met de betrokken branches, om tot een dergelijk inzicht te komen, zonder dat – zoals nu – elke gemeente zelf het wiel moet uitvinden?

Hierbij achten we inbreng vanuit de verschillende betrokken partijen bij het huisvestingsvraagstuk voor de meest kwetsbare burgers uitermate relevant.

Vervolg Actieplan Studentenhuisvesting – motie Voortman Landelijk Actieplan Herstarters

Het tekort aan woningen blijft, ook zonder een gedegen analyse, overduidelijk parten spelen bij de uitstroom en doorstroom. Niet alleen het aantal, maar ook de ongeschiktheid zijn hierbij aan de orde. Er is behoefte aan een-/tweekamerwoningen in een zeer lage prijsklasse (tot 450 euro). In de Quick

scan werden huurprijzen gemeld tot 300 euro, conform prijzen voor studentenhuysvesting. Dit probleem speelt evenzeer voor de VGN-doelgroep.

De afbouw van intramurale capaciteit moet goed worden afgestemd, stelt de minister. De praktijk leert echter dat het tempo van afbouw van plekken, vele malen sneller gaat dan het realiseren van nieuwe/geschikte woningen door nieuw-, her- of verbouw.

Eerder vroegen wij de minister al te komen met een plan voor extra woningen voor kwetsbare groepen vanuit GGZ, opvang en RIBW-instellingen. Een motie¹ hiertoe is door de Tweede Kamer aangenomen bij de begrotingsbehandeling in oktober 2015.

Het vraagstuk van langer zelfstandig wonen en Ambulantisering vanuit instellingen is een omvangrijk en complex probleem. Daar waar sprake zou moeten zijn van een zorgvuldige en zeer geleidelijke beweging, wordt in een ferm tempo het aantal intramurale plekken, van verzorgingstehuis tot GGZ, afgebouwd. Er is hierbij echter geen passend alternatief voorhanden.

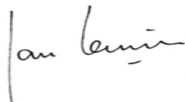
Wij zijn benieuwd welke stappen de minister heeft gezet ter uitvoering van de motie Voortman over een landelijk actieplan voor nieuwkomers en herstarters op de woningmarkt. De motie roept op om nieuwe, kleine, betaalbare woningen te ontwikkelen en hierbij gemeenten, corporaties en opvang-/zorginstellingen te betrekken. Op dit punt hebben wij nog geen actie van de minister gezien.

Onze conclusie

Samenvattend kan worden gesteld, dat wij als brancheorganisaties vanzelfsprekend graag bijdragen aan zelfstandig wonen van juist kwetsbare groepen. Echter, wij constateren een groot gebrek aan betaalbare en geschikte woningen voor de cliënten vanuit onze sectoren. Het tempo van verregaande ambulantisering zal moeten worden aangepast aan de beschikbaarheid van geschikte alternatieve woonvormen, inclusief voldoende begeleiding. Dit om te voorkomen dat de meest kwetsbare groepen op straat belanden.

Graag blijven wij, Federatie Opvang, GGZ Nederland, RIBW Alliantie en VGN, met u in gesprek om bij te dragen aan de oplossingen op de woningmarkt voor kwetsbare groepen.

Met vriendelijke groet,

drs. J.P. Laurier
voorzitter Federatie Opvang

ir. P.M. van Rooij
directeur GGZ Nederland

A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

F.T.B. Bluminck
directeur VGN

¹ Motie Voortman, vergaderjaar 2015-2016, 34300 XV III, nr 29.